

Ooit belicht vanuit drie invalshoeken de brede geschiedenis van de bloembollensector:

- Wat gebeurde er 25, 50, 75 of 100 jaar geleden?
- Een bijzonder boek uit de KAVB-bibliotheek.
- Een uitvinding die de sector sterk heeft beïnvloed.

12 miljoen gulden voor onderzoek

Eind jaren tachtig kreeg de KAVB een nieuwe voorzitter: Jan Veldhuijzen van Zanten. Afkomstig uit de zaadwereld zag hij dat er maar weinig werd geïnvesteerd in het bloembollenonderzoek. Dat kon beter. Het Urgentieprogramma Bollenziekte- en veredelingsonderzoek kwam van de grond en werd in 1996 afgerond.

Tekst: Arie Dwarswaard

De in 1987 benoemde algemeen voorzitter van de KAVB Jan Veldhuijzen van Zanten keek verbaasd op, toen hij merkte dat er maar weinig geld ging naar onderzoek in de bloembollensector. Hij was afkomstig uit de zaadsector, waar 10% van de omzet in onderzoek werd geïnvesteerd. Dat haalde de bollensector lang niet, terwijl er wel genoeg problemen waren die om onderzoek vroegen. Zijn visie leidde er in 1989 toe dat het Urgentieprogramma Bollenziekte- en veredelingsonderzoek van start ging. Vijf jaar lang kon er onderzoek worden gedaan met een financiële inbreng van 12 miljoen gulden: 6 miljoen van het ministerie van LNV en 6 miljoen van de sector dat vanuit de vakheffing werd betaald. Het lukte hem om mede daarvoor zelfs de vakheffing te verhogen van 3 naar 4,2%. Teelt en handel legden samen de benodigde zes miljoen gulden op tafel. Anno 2021 zou dit een investering zijn van 9 miljoen euro.

RESISTENTIES

In die vijf jaar werden dertien projecten uitgevoerd, waaraan in totaal honderd mensjaren werk werd verricht. De projecten vielen uiteen in twee groepen: meer inzicht in de belangrijkste ziekten en plagen en fundamenteel onderzoek naar nieuwe verdelings- en vermeer-

deringstechnieken. Jaarlijks werd een bijeenkomst georganiseerd waar de sector werd bijgepraat over de ontwikkelingen. Inzicht werd verkregen in aandoeningen als Pythium, Botrytis en Fusarium, en in Liliium longiflorum lukte het om resistentie tegen LSV in te brengen met de nieuwste technieken. Ook werd in dit project duidelijk hoe er binnen lelie en gladiool

sprake was van verschillen in resistentie tegen Fusarium en werd gekeken naar mogelijkheden om de houdbaarheid van tulp en lelie te verbeteren. Tevens werd de basis gelegd voor het nog steeds lopende project van Wageningen UR en Coöperatie Ecotulips, waarbij resistentie tegen meer ziekten de rode draad was en is. Centraal doel was in alle projecten om de sector minder afhankelijk te maken van gewasbeschermingsmiddelen. Toen al was sprake van maatschappelijke onrust over het middelengebruik, met als resultaat de oprichting in 1990 van het Milieuplatform Bloembollensector, eveneens een plan van de al eerder genoemde voorzitter Jan Veldhuijzen van Zanten.

BALANS

Nu 25 jaar geleden, in 1996, werd het Urgentieprogramma afgesloten. Het was tijd om terug te blikken. Een vervolg van het gehele programma was niet aan de orde, merkte toenmalig voorzitter Jaap van der Veen van het PVS op. Wel zag hij dat via de Programma Advies Commissie onderdelen ervan werden voorgezet. Pieter Vermeulen, in 1996 voorzitter van de toenmalige Bond van Bloembollenhandelaars, was vooral onder de indruk van de inzet van projectleider Hein van Holsteijn, die er volgens Vermeulen in slaagde om “als programmaleider alert te blijven op marktgerichtheid. Hij heeft dat ook weten over te brengen op zijn mensen, waarmee is voorkomen dat leuke wetenschappelijke zijpaden zijn bewandeld. Daarmee is veel goodwill gekweekt voor dit soort onderzoek.”

En veredelaar Aart van Voorst van Koninklijke van Zanten was vooral tevreden over het inzicht in de resistentieverschillen binnen lelie waar het Fusarium betrof. “Dankzij de technieken uit het Urgentieprogramma kunnen we verder. Met de normale kruisingsmethoden zaten we vast. Nu zijn er goede toetsmethoden, waarbij je niet met ziekten op je eigen bedrijf hoeft te werken.”

Anno 2021 staat de toekomst opnieuw centraal in de visie van een KAVB-voorzitter. De tijd is er rijp voor. En 9 miljoen euro zou een mooi bedrag zijn. ♦

